

בבית המשפט המחוזי בתל אביב יפו

ת"א 1644/97

המ' 15824/97

בפני:

כבוד השופט א' שלו

המבקשים:

1. עמותה - מתקיני מערכות סטריאו ואזעקות לרכב בישראל

2. מר עמי נוימן

נגד

המשיבה:

1. אליהו חברה לביטוח בע"מ

החלטה

המבקשת 1 הינה עמותה שלטענתה, מאגדת כ- 106 מתקינים של מערכות סטריאו ומערכות מיגון ואזעקה לרכב (להלן: "המתקינים"). מבקש 2 הינו יו"ר עמותה זאת והינו בעל עסק להתקנת מערכות אלה.

המשיבה הינה חברת ביטוח המבטחת, בין היתר, גם בעלי רכב, הן בביטוח חובה והן בביטוח רכוש צד ג' ומקיף. שני הביטוחים האחרונים הינם ביטוחי רשות ואינם חובה על פי דין.

טוענים המבקשים כי המשיבה מחייבת את מבטחיה להתקין בכלי הרכב המבוטחים מערכות מיגון ואזעקה. לצורך התקנת מערכות אלה מפנה המשיבה, לטענת המבקשים, את המבוטחים למתקינים מסוימים, כשהיא מתנה את ביטוח הרכב בהתקנה של מערכת אזעקה ומיגון ספציפית מסוג "דרגון" וביצוע ההתקנה על ידי המתקין המסוים בלבד. דרישתה זאת של המשיבה, טוענים המבקשים, פוגעת במתקינים המאוגדים במבקשת 1 ובמתקינים אחרים, ופגיעה זאת היא גם בצרכנים אשר עשויים לקבל ממתקין שאיננו ברשימת המתקינים עמה קשורה המשיבה, תנאים טובים יותר מאלה הניתנים ע"י מתקין שברשימה.

המבקשים גם טוענים כי קיימות בשוק מספר מערכות שאינן נפולות בטיבן או באיכותן ממערכת ה"דרגון" ואף עולות עליה, אך משמכתיבה המשיבה את המערכת אותה על המבוטח להתקין, אין לזה ברירה אלא להשתמש במערכת "דרגון" ולהתקינה אצל מתקין הנקבע ע"י המשיבה.

המבקשים אינם חולקים על כך שכדי להקטין ככל האפשר את הסיכון של גניבת הרכב או פריצה לתוכו, המשיבה או חברות ביטוח אחרות רשאיות לדרוש רמת מיגון לפי הבנתן. אולם, לדעת המבקשים, כל שרשאית המשיבה לעשות הוא להתנות את הביטוח בדרישה לגבי איכות ורמה מסוימת של המערכות שיותקנו ברכב המבוטח, אך אין המשיבה רשאית, לדעתם, להפנות את מבטחיה לקבוצה סגורה של מתקינים או להתנות זאת בהתקנה של מערכת מסוימת אחת ויחידה.

בהמשך הבקשה מגלים המבקשים כי המשיבה עצמה אמנם אינה מפנה את מבוטחיה אל מתקינים מסוימים, אלא שהיא מפנה אותם אל החברה המייבאת או המספקת את מכשיר ה"דרגון", ואילו חברה זאת היא שמפנה את המבוטחים לרשימה סגורה של מתקינים אשר פועלים מטעמה של אותה חברה או בשיתוף פעולה עמה או במסגרתה.

לדעת המבקשים, התניית הביטוח ע"י המשיבה בהתקנת מכשיר מסוים, והתוצאה הנובעת מכך שרק מתקין מתוך רשימה סגורה של מתקינים זוכה בהתקנת המכשירים הללו, פוגעת בחופש העיסוק של המתקינים המאוגדים במבקשת 1 ומונעת תחרות חופשית במחירי השירות. כן טוענים המבקשים כי בהתניה זאת מעוולת המשיבה כלפי המבקשים, בין השאר, ברשלנות, בהפרת חובה חקוקה, פועלת בניגוד לחוק הפיקוח על מצרכים ושירותים, תשי"ח-1967, בניגוד לחוק הגבלים עסקיים, תשמ"ח-1988 וכן, כאמור, בניגוד לחוק יסוד: חופש העיסוק.

לטענת המבקשים, המשיבה גם מתעשרת על חשבון המבקשים שלא כדין בכך שהיא מפנה לקוחות בכוח של המבקשים למתקינים מורשים מטעם המשיבה, וזאת בתמורה לקבלת עמלה המוענקת לה שלא כדין.

דיון

לא מצאתי שיש למבקשים עילה כלשהי לקבלת הסעד כנגד המשיבה. אין כל ממש בטענה כי המשיבה, אפילו הייתה מפנה את מבוטחיה למתקינים מסוימים שנבחרו על ידה, פוגעת על ידי כך בחופש העיסוק של המבקשים. על פי הגיונה של טענה זאת, כל התקשרות לקבלת שירות מאת ספק מסוים שנבחר ע"י מבקש השירות, פוגעת בחופש העיסוק של ספקים אחרים שלא נבחרו למתן שירות זה. המשיבה איננה חברת הביטוח היחידה הפועלת במתן שירותי ביטוח לבעלי כלי רכב, ונוכח מכת גניבות הרכב והפריצות לתוכם, אין כל ספק כי כל חברת ביטוח רשאית להתנות את הביטוח המקיף של הרכב, שכאמור, איננו חובה על פי דין, בהתקנת מכשיר אזהרה שחברת הביטוח השתכנעה מיעילותו.

למבקשים אין כל זכות לדרוש מאת המשיבה כי עליה להסכים לכל סוג של מכשיר אזהרה ובלבד שהמכשיר יענה על דרישות של איכות ורמה מסוימת. אין זה מחובתה של המשיבה לבחון כל פעם מחדש אם מכשיר מסוים שהותקן בכלי רכב שבטוח על ידה, אכן עונה על דרישות הבטיחות אותן היא קבעה, ומשהשתכנעה ביעילותה של מערכת מסוימת, רשאית היא להתנות את הביטוח המקיף בהתקנת אותה מערכת.

אלא שבמקרה זה נראה כי המבקשים מתפרצים לדלת פתוחה, שכן מנספח ב' לתשובת המשיבה עולה, כי לא פחות מ- 15 סוגי מכשירים המיועדים לאזהרה ומיגון, נבחרו ואושרו על ידי המשיבה להתקנה בכלי הרכב המבוטחים על ידה.

מתברר עוד, כאמור, כי המשיבה כלל אינה מפנה את מבוטחיה אל מתקינים מסוימים, אלא ההפניה נעשית אל ספקי המכשירים שנבחרו על ידה. ספקים אלה, כנראה, מפנים את הלקוחות הפונים אליהם, אל מתקינים שנבחרו על ידם כמתקינים אשר הוסמכו לטפל בהתקנת המכשיר המסופק ע"י אותו ספק.

אין בדעתי להיכנס, בשלב זה, לשאלה האם ראוי ספק מכשיר אזהרה ומיגון להפנות את לקוחותיו

אל מתקין מסוים, אך משהתברר כי המשיבה אינה מפנה אל מתקינים של מערכות מיגון ואזעקה, אין למבקשים כל עילה לתבוע סעד כלשהו כנגד משיבה זאת.

אין כל שחר לטענות שהעלו המבקשים לפיהן מעוולת המשיבה כלפיהם ברשלנות או בהפרת חובה חקוקה. מלבד התכתבות בלתי מחייבת שניהלו המבקשים עם משרד התחבורה ועם המפקח על הביטוח, לא הצביעו המבקשים על חיקוק כלשהו, האוסר על המשיבה התניית הביטוח המקיף - האופציונאלי, בהתקנת מערכת מיגון שנבחרה על ידה.

אין גם כל בסיס לטענות בדבר עבירות שעברה המשיבה על חוק הפיקוח על מצרכים ושירותים, תשי"ח-1967 או על חוק הגבלים עסקיים, תשמ"ח-1988.

אוסף עוד זאת, כי לא ברור כלל לפי איזו קונסטרוקציה משפטית סוברים המבקשים כי המשיבה מתעשרת שלא כדין על חשבונם. המבקשים לא הביאו, ולו שמץ של ראיה, כי המשיבה מקבלת עמלה כלשהי מאת מתקיני מערכות המיגון, והטחת טענה כזאת ללא כל סימוכין, מוטב היה לו כלל לא הייתה מועלית.

התוצאה היא שאני דוחה את הבקשה לסעד המבוקש. המבקשים ישלמו למשיבה הוצאות הדיון בסך 10,000 ₪.

ניתן היום, 31.12.97, והודע.